

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

nr.2
2021

KALENDARIUM

2021

- 26-30 juli IAML Online Congress 2021 (i samarbete med Digital Libraries for Musicology (DLfM))
- 15-17 oktober Classical Music in Contemporary Media and Society, Göteborg

2022

- 25-26 april Norsk lydarkivkonferens. Plats: Nya Deichman Björvika bibliotek, Oslo (uppskjutet från april 2021)

Omslag: Tobias och Evabritt framför hyllan med operaklaverutdrag. Omslag och bakgrundsbild från Antikvariat Enhörningen. Läs mer på s. 4.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet, Redaktörernas ruta	10	Musikbibliotek från ett användarperspektiv
4	Antikvariat Enhörningen	12	Musikaliskt kulturarv i en digital miljö
6	Musikbiblioteksprojektet Tammerfors & Vasa	14	Elektroakustiska pionjärer
7	Fortbildningsdag för finska bibliotekarier	15	Fri musik på Wikipedia
9	Vår nya styrelseledamot Alexandra Anklew presenterar sig	15	Summary in English

www.iaml.info

Layout Sara Lind

MUSIKBIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteks-föreningen, svenska sektionen av IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Tobias Danielsson & Gunnel Jönsson
Musik- och teaterbiblioteket Box 16326
103 26 Stockholm
08-519 554 10 mbnytt@gmail.com

Prenumerationer inkl. medlemskap:
enskilda 350:-, institutioner 700:-, veteraner, studerande,
arbetslösa 150:-
Plusgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com

Kära medlemmar

Gunnel Jönsson. Foto Tobias Danielsson.

Tack alla ni som deltog i årsmötet den 18 mars! (35 personer deltog på Zoom).

Den nya styrelsen ser ut som följer: Gunnel Jönsson, ordförande, Anna-Karin Skansen, sekreterare, Besa Spahiu, kassör, Tobias Danielsson, vice ordförande, Staffan Lundmark, ledamot, Alexandra Anklew, ny ledamot & Ulrika Orloff-Rodriguez, ny suppleant. Alexandra presenterar sig själv i detta nummer och Ulrika kommer i nästa.

Årsmötesförhandlingarna genomfördes effektivt och bland övriga frågor gav Pia Shekhter oss en minnesbild av Karin Oscarsson som avled hösten 2020, Kerstin Carpvik berättade om hur förberedelserna framskrider på Musik- och Teaterbiblioteket inför flytten till Tegelluddsvägen 100. Biblioteket stänger 1 juni och öppnar på Gärdet i oktober. Pia Shekhter ska även skriva om SMBF i det kommande jubileumsnumret av Dokumenterat. De som vill dela med sig av sina minnen av föreningen inbjöds att kontakta Pia.

Vi fick sedan höra Mattias Lundberg, professor i Musikvetenskap vid Uppsala universitet, tala om Kungliga Musikaliska akademins bibliotek 250 år och några nedslag bland de bibliotekari-er som verkat där. Efter en kort paus berättade Östen Hedin, nyligen pensionerad från Kungliga Biblioteket, om sin yrkeskarriär och sina intresseområden. Båda presentationerna hittar ni via den länk som skickades ut inför årsmötet: bit.ly/3pgBf3M

Alla som deltagit vid mötet fick sedan en e-post med en liten enkät. Vi fick svar från

ungefär hälften och styrelsen kommer att bearbeta svaren. Vi är fortfarande ganska ovana att arrangera digitala möten och lär oss under tiden. Tiden mellan de olika programpunkterna ska bli längre så att man hinner vila hjärnan. Kanske räcker det med en presentation efter ett årsmöte och möjligheten att kunna mötas i mindre grupper efter mötet (Zooms breakout rooms) ska vi absolut få till nästa gång.

Om pandemin lugnar ner sig hoppas vi kunna se fram emot ett höstmöte – i varje fall finns det tankar kring detta. Uppsala universitet kan var ett alternativ. Kanske även att man kan erbjuda både fysiskt och digitalt deltagande. Styrelsen kommer att arbeta vidare för att få till något bra.

Årsmötesprotokollet ligger på hemsidan smbf.nu.

Hoppas få se några av er på IAML:s Online kongress 26–30 juli! Annars – ha en riktigt bra sommar!

Redaktörernas ruta

Kära läsare

Det blev ett fullmatat nummer. Många av er har deltagit i IAML:s onlinemöten under våren och här har ni två stycken att läsa om. Den finska heldagen där Pia Shekhter och Gunnel Jönsson deltog, introduceras av en av arrangörerna –

Anneli Haapaharju. Spännande läsning om hur Antikvariat Enhörningen lever vidare – mycket nöje!

Tobias Danielsson & Gunnel Jönsson

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com
www.smbf.nu
musikbiblioteksforum@listserv.kb.se
www.facebook.com/ (Musikbiblioteksforeningen)

Antikvariat Enhörningen

||| Evabritt Selén, Sveriges Radios Musikbibliotek (text) & Lena Nettelbladt, Stockholms konstnärliga högskola (foto)

Tobias Ringborg håller i det av Lars-Erik Larsson handskrivna partituret till Orkesterstycken op. 5. Detta stycke är inte samma som Symfonisk skiss op. 5 från 1930 och det finns inte med i tonsättarens verkförteckning!

En solig försommar dag åker Lena Nettelbladt och artikel-författaren ut till Lidingö, norr om Stockholm. Vårt mål är att besöka en riktig skattkammare – nämligen Antikvariat Enhörningen. Dörren står på glänt och vi ropar in i källargångarna och möts av Tobias Ringborg, violinist, dirigent, musikforskare och numera även lycklig och stolt ägare till en stor samling av noter, böcker med mera.

Vi är på besök på Antikvariat Enhörnin-

gen, det som en gång startades 1973 av en ingenjör vid namn Bo Löwenström och skulle bli ett bokantikvariat. Men på den tiden var det billigt att köpa noter så Bo insåg att det kunde bli en lönande affär. Med tiden blev det en stor och känd samling av musikböcker och notmaterial. Bo var från början mest intresserad av de vackert illustrerade omslagen som främst prydde underhållningsmusiken, men materialet

“ “ I och med det har Tobias fått en dröm att gå i uppfyllelse

som kom till Bo var av alla de slag. Bo förstod tidigt att knyta rätt kontakter och han var också mångårig medlem i Svenska Musikbiblioteksforeningen; nog minns vi hans medverkan vid temadagar och årsmöten. Många av oss har säkert också vid ett flertal tillfällen kompletterat och utökat samlingarna med alster från Enhörningen.

År 2013 började tillvaron att förändras för antikvariatet. Hyran för butikslokalen skulle chockhöjas med 100% och det fanns inte någon möjlighet för pensionären Bo Löwenström (f.1933) att svara upp till den höjningen. Materialet fick i stället flytta ner till en närliggande lagerlokal. Intresset för antikvariska noter minskade samtidigt och det var

också kostsamt att driva hemsidan. Sommaren 2015 åker Tobias Ringborg, som är en flitig och kunnig kund, ut till antikvariatet. Där finns ett partitur som intresserar honom. Det ena ger det andra och snart har de träffat en överenskommelse. För att stödja och rädda verksamheten från utplåning tar Tobias ett ekonomiskt ansvar och betalar hyran för lokalen och får också en egen nyckel. 2019 är det dags för nästa steg. Tobias meddelar att han är redo att ta över samlingarna och så blir det också. I och med det har Tobias fått en dröm att gå i uppfyllelse. Denna guldgruva av musikhistoria, samlingar av ett långt yrkesliv, skulle nu få en ny ägare och förvaltas av en sann musikälskare och entusiast. I ett lager på 120 m² där golv och gångar är belamrade med kassar, kartonger och högar med noter, påbörjas det tidskrävande arbetet med att bringa ordning. Gallra, sortera, rensa och förvara: ett mycket tidskrävande arbete där det gäller att kunna se värdet av en handskrift eller att tyda en handstil.

Att kombinera ett hobbyantikvariat med en internationell karriär kräver god planering. En pandemi kan också hjälpa till. Under 2020 ställdes många utlands-turnéer och festivaler in och på så vis fick Tobias mycket ledig tid i Stockholm/Lidingö. Det var tid som han väl förvaltade. En städfirma anlätades, möbler införskaffades och sakta men säkert började samlingarna få den relevans som är rimlig idag. Prioriteringen har

Evabritt tar kort på en handskriven not utan tonsättarnamn. Efter ett kort detektivarbete kommer hon fram till att stycket är Ett spel om Maria, Jesu moder: oratorium av Sven-Erik Bäck (1919-1994).

varit att sortera partitur, kammarmusik, klaverutdrag, pianonoter, noter för violin och piano och sånger samt svensk musik. En hel del annat får vänta på sin tur. Här finns också några större arkiv efter sångare som John Forsell, Gertrud Pålson-Wettergren och Tatiana Angelini. Mitt bland alla pianosonater i parti och minut kan det finnas en dyrgrip – så för att gallra gäller det att lyfta på vartenda notblad. Men som det lyser om Tobias när han visar upp några auto-

“ Att kombinera ett hobbyantikvariat med en internationell karriär kräver god planering

grafer av Valborg Aulin och Laura Netzel, instoppade i en hög med noter! Han visar autografen till ett ungdomsverk av Lars-Erik Larsson, op 5. Men det är inte samma verk som finns i verkförteckningen. Detta verk drogs kanske in av tonsättaren? Här behövs forskning och det är Tobias den rätte att ägna sig åt. Det finns också rariteter av Stenham-

mar, hans kantat ”Norrländ” återfanns i Sven Melanders (1924–1992, musikdirektör verksam i bland annat Östersund, Umeå och Linköping) samling och då i flera olika arrangemang. Tobias visar oss runt och vi kommer till ett rum där han främst har samlat det svenska materialet.

En gåta?

En hel del noter är ofullständiga eller till och med utan tonsättarnamn. Ett sådant partitur fångar min blick och jag blir intresserad. Vad kan detta vara? Det ser ut som en kyrkkoopera eller ett oratorium men Tobias vet det inte heller vad det är. Men senare, på min arbetsplats Sveriges Radios Musikbibliotek, kan gåtan lösas. En av ledtrådarna var att tonsättaren hade daterat verket i noterna med ort och datum.

Så småningom kommer nog musik- och konsertlivet att återgå till en mer frekvent verksamhet och då åker Tobias iväg på gästspel och turnéer.

Beställningar och förfrågningar på noter, musiklitteratur och liknande tas gär-

na emot på e-post: tobiasringborg73@gmail.com men lite beroende av var i världen som antikvariatföreståndaren, dirigenten, violinisten och musikforskaren Tobias Ringborg befinner sig så kan svaret dröja. Men ge inte upp, tids nog kommer svar.

Noter som tillhört operasångerska Gertrud Pålson-Wettergren (1897-1991) finns i samlingen, däribland denna sång Du sover bak sex små fönster där tonsättaren Moses Pergament skrivit Gertrud, var sover Du? M.P.

Musikbiblioteksprojektet Tammerfors & Vasa

||| Anneli Haapaharju, Kultur- och bibliotekstjänster, Vasa stad, text

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om allmänna bibliotek trädde i kraft i Finland 1 januari 2018. Utvecklingsuppdragen fastställs i lagen om allmänna bibliotek och innehållet beskrivs också i regeringspropositionens detaljmotiveringar till lagen. Genom det regionala utvecklingsuppdraget skapas det förutsättningar för att stärka verksamheten vid de allmänna biblioteken inom verksamhetsområdet.

För det riksomfattande utvecklandet svarar Helsingfors stadsbibliotek och nio bibliotek (Borgå, Joensuu, Kuopio, Lahtis, Uleåborg, Rovaniemi, Tammerfors, Åbo och Vasa), varav tre (Borgå, Åbo och Vasa) i tvåspråkiga kommuner, har hand om de regionala utvecklingsuppdragen.

De nio finska bibliotek som innehar det regionala utvecklingsansvaret ansvarar för gemensamma aktiviteter och utvecklar kompetensen hos bibliotekspersonal i deras region. Med hjälp av det

regionala utvecklingsuppdraget stöder man de allmänna bibliotekens utveckling och personalens kunnande samt främjar samverkan mellan de allmänna biblioteken. Biblioteken med regionalt utvecklingsuppdrag arbetar i samarbete med de andra biblioteken.

Den 16 april ordnade Tammerfors stadsbibliotek och Vasa stadsbibliotek 'Det ljuder ur framtiden' – en fortbildningsdag för personal som arbetar med musikbiblioteksfrågor. Fortbildningsdagen är en del av ett större projekt som utförs i samarbete mellan dessa två bibliotek. Under hela projektet koncentrerar man sig på musikbibliotekets framtid och hur musikbiblioteketsarbete kommer att utvecklas inom de närmaste åren men också på längre sikt. Projektbiblioteken publicerar en handbok och ett internetspel till bibliotekspersonalen.

Fortbildningsdagen började med en återblick på deltagarnas första tid i deras karriär som musikbibliotekarier – som senare lade grogrunden till de-

ras framtida verksamhet – och vad de ser i horisonten om 10, 20 och 30 år. På förmiddagen ordnades det med en tre timmars workshop, där en gemensam färdplan för musikbiblioteksarbetet sammanställdes. Målet var att skapa en innehållsförteckning för handboken, där musikbibliotekens framtida arbetskompetens diskuteras. På eftermiddagen lyssnade deltagarna på föreläsningar från Finland, Sverige och Danmark, där de fick höra mycket intressant om vad som redan nu görs på olika musikbibliotek och vad som kommer att hända i framtidens musikbransch.

I fortbildningsdagen deltog 50–60 personer. Enligt deltagarna ansågs det vara särskilt viktigt och önskvärt att öppna och föreslå olika verksamheter för framtidens musikbibliotek. En av bibliotekens uppgifter i framtiden kan vara att låna ut material i mindre skala. Man ser t ex att vinylen redan är tillbaka och nu även kassetbanden. Utlåningen av olika instrument ökar, man ordnar fler evenemang och tillfällen där vi möter olika personer med ett musikintresse. Vi kombinerar också artistintervjuer med spelningar och delar våra erfarenheter. Samarbetet med olika parter kommer att öka och det pedagogiska perspektivet stärks ännu mera. Deltagarna var av den åsikten att behovet av att träffa likasinnade inte kommer att försvinna och att biblioteket bör vara en tjänst med låg tröskel som stödjer samhällsandan. Formatet ändras men tjänsten förblir, som många deltagare på fortbildningsdagen sade.

Fortbildningsdag för finska bibliotekarier

||| Gunnel Jönsson, text

Fredagen den 16 april deltog Pia Shekhter och jag i en fortbildningsdag om musikbibliotek för finska bibliotekarier. Läs om bakgrunden till dagen i Anneli Haapaharjus text.

Då de flesta presentationerna var på finska, deltog Pia och jag bara på två som hölls på engelska.

Tuomas Peltari, ordförande i den finska musikbiblioteksförningen, berättade om hur arbetet med handboken för musikbibliotekarier fortlöper. Det sker i samarbete mellan musikbiblioteksförningen (Suomen Musiikkikirjastoyhdistys ry), AKE Vasa och AKE Tammerfors (det vill säga Alueellinen kehittämissihtäjä – Regionalt utvecklingsuppdrag).

Populärmusik gör skillnad

Peter Ehrström, Forskningschef i regionalvetenskap med inriktning välfärdsstudier/Socialvetenskaper, talade om *Popular music: the sound of thriving cities*.

Populärmusiken ser han som en levande stads eget ljud. Är musiken präglad av den stad där den skapas eller präglas staden av den skapade musiken? Som exempel tog han upp Seattle och "grunge" samt Liverpool och The Beatles. Populärmusiken skapar kollektiva ögonblick, till exempel musik som används i sportsammanhang. Den finska låten "Sankarit" av J. Karjalainen från 1992 blev poppis när Finland vann ishockey-VM 1995. (Kommer osökt att tänka på "Nessun dorma" på fotbolls-VM 1990.../GJ). Bilder kan ge staden ett

ansikte – Pink Floyds album "Animals" från 1977 har en bild av Battersea kraftstation på omslaget.

En musikalisk identitet kan även generera inkomster. I Liverpool såg man en ökning av arbetstillfällen och ekonomisk tillväxt där man satsat på Beatles-anknutna aktiviteter. Beatles Legacy Group 2016 skapade 2 335 jobb och nästan £82 miljoner i ökade intäkter till stan. Ehrström nämnde Hamburg och Reeperbahn som exempel på musik-turism. Klubbar drar folk men det gör även konserthuset Elbphilharmonie.

“ “ Populärmusiken ser han som en levande stads eget ljud

Musik kan skapa lokal stolthet genom att ge alternativa bilder av en stad – "soundscapes – landscapes". Sedan listade han även exempel som ger staden ett ansikte – Håkan Hellströms "Känningen sorg för mig Göteborg", Lasse Berghagens "Stockholm i mitt hjärta". Ehrström avslutade med att hävda att populärmusik gör skillnad och att biblioteken ska vara en del av begreppstrion "vad finns där?", "vem är där?" och "vad händer?" och även ha en roll i den kreativa kulturen.

SMBF och IAML

Sedan inleddes det svenska bidraget – *Music libraries in Sweden. Is a national strategy possible? Or do we need more international cooperation?* – med en presentation av SMBF och våra kanaler för att sprida kunskap om musikbibliotek

i Sverige samt om den nationella biblioteksstrategin. Min slutsats var att vi inte endast behöver arbeta nationellt utan även internationellt. Pia Shekhter presenterade därefter IAML. Vi fick flera kommentarer om att fortsätta och utöka det nordiska samarbetet. Den finska musikbiblioteksförningen (Suomen Musiikkikirjastoyhdistys ry) bjöd även in oss till deras årliga möte våren 2022.

Därefter fick vi en stimulerande och spännande genomgång om hur Odense musikbibliotek samarbetar med olika lokala aktörer för att visa upp sina samlingar.

Musikbiblioteket
Østre Stationsvej 15
5000 Odense C

How Odense Musikbibliotek, one of the biggest music libraries in Denmark, works with music in the digital age

Niels Mark, teamleader på Odense Musikbibliotek berättade om några verksamheter på biblioteket.

Växthus för barn och unga: Övningsrum för unga, en inspelningsstudio där de kan spela in och redigera, en konsertscen med 50 platser där de kan träna sig att uppträda för publik. Man kan spela in konserterna och sedan lägga ut musiken på egna webbsidor. Man samarbetar med elever från musikkonserveriet i Odense.

Livestreamade konserter – även med online-deltagare från till exempel Japan. Man skapar visuella 3D-konserter med konstnärer i Odense.

Fysiska samlingar presenteras på olika sätt. Man vill inte bara tillgängliggöra utan även öka förståelsen genom att ge utrymme för reflektion kring musik. Man vill öka förståelsen för vad musik är, har varit och vad den kan bli i framtiden. Däremot vill man inte konkurrera med andra scener och konsertarrangörer. Frågan är i stället: "Vad kan biblioteket bidra med?" Det lokala samarbetet ska stötta och förbättra musiklivet i Odense.

“ “ Man vill öka förståelsen för vad musik är, har varit och vad den kan bli i framtiden

Sedan 2016 har man drivit flera projekt

1. Kristallpalatset – musiker på Fyn utan egen scen har bjudits in till biblioteket för att skapa egna installationer, egen konst och musik.
2. Tinnitus Sound Art Festival – i samarbete med musik- och konststuderande i Odense har man skapat en festival.

3. Sovkonserter – besökare inbjöds till en 12 timmars konsert med meditation och ambient musik.

4. Ex-Easter Island Head – oerfarna musiker erbjöds att spela med Odense Large Ensemble. Experimentell musik kan spelas av alla.

Nu har dessvärre pandemin satt stopp för fortsatta satsningar, men man förbereder det fortsatta arbetet.

Mads B Roth är ansvarig för Akademin för öppet lyssnande. Här samarbetar musikbiblioteket med Monumentumteatern, kulturhuset Culture Machine, Fyns konstakademi, lokala tidningar och symfoniorkestern.

Projektet är gränsöverskridande där regelrätta konserter varvas med performance, allt i ett musikhistoriskt sammanhang. Artisterna planerar och framför och biblioteket gör det möjligt att genomföra. Roskildefestivalen har kontaktat musikbiblioteket om ett "Take over-projekt" i framtiden. Ett annat tema är "herstories" (hennehistorier).

Då Odense Musikbibliotek är en avdelning inom Odense bibliotek kan projektet inte bekostas av kommunala pengar. Istället äskar man pengar från Slots- og Kulturstyrelsen. Just nu är budgeten på 1 miljon DKR för två år.

Följ Odense Musikbibliotek på Facebook!

Läs mer

Musikbiblioteket borgerneshus.dk/statistik/om-huset/musikbiblioteket
Kulturmaskinen – Kultur og Underholdning kulturmaskinen.com
Forside - Teater Momentum teatermomentum.dk

Både Pia och jag var mycket nöjda med dagen. Vi fick tillfälle att presentera SMBF och vårt arbete för finska kollegor och vi hade stort utbyte av presentationerna vi hörde. Att dessutom återknyta kontakten med vår finska systerförening och några gamla bekanta var toppen. Förhoppningar om en framtida nordisk konferens finns!

Papper, poddar och ...

Den 30 april publicerades utredningen om ny pliktmaterials lag SOU 2021:32 *Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial.*

Noter nämns som ett format, "musik" rör sig mest kring musikinspelningar och då hur pliktleverens kan ske oberoende av fysisk eller digital form.

"ett kostnadseffektivt samt medie-, teknik- och formatoberoende, och därmed långsiktigt hållbart, nytt regelverk som avser såväl fysiskt som elektroniskt pliktmaterial"

"förändringar i regelverket för KB:s insamling, beskrivning, bevarande och tillhandahållande av övrigt material"

Antalet pliktexemplar av skrifter föreslås minskas från sju till två – KB samt Lunds universitet – och omtryck ska även fortsättningsvis omfattas av leveransplikt.

Källa: Statens offentliga utredningar från Utbildningsdepartementet *Papper, poddar och ... Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial* - Regeringen.se bit.ly/3fQIjBv

Papper, poddar och ...

Pliktmateriallagstiftning för ett tryggt källmaterial

Vår nya styrelseledamot Alexandra Anklew presenterar sig

Alexandra Anklew. Foto privat.

Hej allihopa!

Vill först och främst tacka för ett varmt välkomnande in i föreningen! Det känns väldigt fint att som nykomling få ta plats i er publikation för att presentera mig.

Jag heter Alexandra och jag är en nyligen nytexaminerad bibliotekarie som i november 2020 halkade in på ett vikariat på Göteborgs universitetsbibliotek. Nu har jag även, tack vare rekommendation och uppmuntran från Inger Julander och Pia Shekhter, halkat in hos er på SMBF! Men jag är givetvis också här för att jag, precis som ni, älskar musik.

Just musik och dans tar upp en ganska stor plats i min familj; det är därför en självklar och nödvändig del av mitt liv. Det går nog faktiskt inte en dag när jag inte är uppmärksam på ljud; när filmen jag ser på får en perfekt atmosfär tack vare sitt soundtrack, när jag strosar

ute på stan och affären har en särskilt funky låt i sin playlist, när jag städar eller organiserar hemma och behöver en dos k-pop för att motivera mig eller när det är svårt att hitta syfte och mening och ett konsertklipp med Jascha Heifetz kan återställa tron på tillvaron. Musiken är, och kommer att förbli, en konstant i mitt liv, och det är en kärlek som inte avtar.

Det var detta, och att arbetsmarknaden var särskilt tuff när jag gick ut gymnasiet, som gjorde att jag år 2011 sökte mig till en musikutbildning i London för att lära mig mer om röst och sångteknik. Tanken var att prova och se om sången var något jag skulle kunna tänka mig som karriär och samtidigt få mig att ge mig ut på äventyr i ett annat land. När jag vid slutet av utbildningen insåg att svaret på frågan, om jag faktiskt ville göra karriär på musik var ett övervägande nej, återvände jag till Sverige, något dämpad av vad jag hade insett om mig själv men också glad över den kunskap jag hade fått.

Strax efter min utflykt till London tog jag mig mod till mig att förverkliga drömmen om att studera japanska i Japan. Det var under denna språkresa jag insåg, att mitt intresse var för utlandsresor med syftet att integrera mig i en annan kultur. Upplevelserna från tiden i Kyoto och de människor jag mötte på färden gör att jag fortsatt planerar språkresor till bland annat Sydkorea och Sicilien.

Sjunger gör jag fortfarande väldigt mycket – även om det numera för det mesta blir i duschen – och sångkunskapen har under åren som gått kommit till användning för att coacha ett kusin-

barn i sång (som faktiskt har vunnit priser i nationella sångtävlingar, om jag får skryta). Jag har planer på att lägga ner mer tid på musiken, när det finns tid och utrymme för det. Möjligheten att kunna kombinera kärleken till musik med min profession känns därför enormt lyxig och fördelaktig.

Jag vill avsluta med en kort lista på tio låtar som jag vill rekommendera till er allihopa – nedskrivna i alfabetisk ordning, organiserad bibliotekarie som jag är – med förhoppningen om att ge ytterligare en inblick i mig som person samtidigt som ni får något trevligt att lyssna på. Slängde in en låt av den koreanska popsensationen BTS för de som känner sig äventyrliga nog att provlyssna! Låten av Kitty, Daisy & Lewis är en jag själv använder som ringsignal på min privata mobil.

Tack ännu en gång för det trevliga mottagandet, även till Inger och Pia som pratat väldigt gott om föreningen. Jag hoppas att jag kan bidra till föreningen på ett eller annat sätt!

Musiktips

Alabama Shakes, ”This Feeling”
Barry White, ”You’re The First, The Last, My Everything”
BTS, ”Dynamite”
Electric Guest, ”More”
The Eels, ”Hey Man (Now You’re Really Living)”
Kitty, Daisy & Lewis, ”Baby (Hold Me Tight)”
Kyu Sakamoto, ”Sukiyaki”
Sidney Bechet, ”Petite Fleur”
Tom Waits, ”Whistlin’ Past The Graveyard”
Toploader, ”Dancing in The Moonlight”

Musikbibliotek från ett användarperspektiv

IAML:s tredje online-möte den 18 maj 2021 med titeln "Music libraries from a user perspective" - ett referat

||| Karin Thoma Savatovic, Musikhögskolan i Malmös bibliotek (text)

5 Music Rights

THE
RIGHT
FOR
ALL
CHILDREN
AND
ADULTS	1 To express themselves musically in all freedom
	2 To learn musical languages and skills
	3 To have access to musical involvement through participation, listening, creation, and information
THE
RIGHT
FOR
ALL
MUSICAL
ARTISTS	4 To develop their artistry and communicate through all media, with proper facilities at their disposal
	5 To obtain just recognition and fair remuneration for their work

Mötet inleddes med några ord av den svenske kompositören Alfons Karabuda, president för det av UNESCO grundade International Music Council (IMC) – världens största nätverk för musikorganisationer. Det omfattar institutioner som är dedikerade till att främja musikens värde i människors liv och att försvara musikalisk mångfald och alla människors tillgång till kultur.

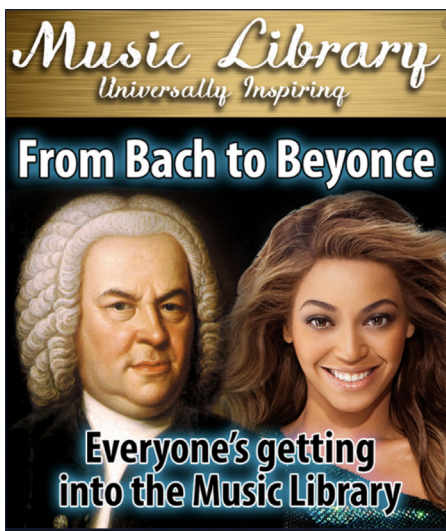
De har utarbetat "De fem musikrättigheterna". bit.ly/3fL0Kar Karabuda betonade speciellt punkterna 2 och 3 ovan som viktiga för musikbiblioteken.

I den utmanande tid som musikbranschen nu befinner sig i behöver man titta på vilka möjligheter en nystart innebär och hur man kan bygga upp musiklivet på ett långsiktigt och hållbart sätt. För detta krävs kunskap, där musikbiblioteken har en viktig roll att spela i form av koordinatörer och nav i "ekosystemet".

Dr Michael Bonshor från Universitetet i Sheffield presenterade sedan sin undersökning, tillkommen genom stöd från The Music Libraries Trust med inriktning på utbildning och forskning i Storbritannien och Irland. Det finns ett stort behov av att erkänna och skydda musikbibliotekens roll i samhället, något som har blivit extra tydligt under den senaste tiden. Undersökningen riktade sig till såväl användare som bibliotekarier. Även om finansieringen ser annorlunda ut i olika länder känns behovet av att stärka musikens roll på biblioteken verkligen igen, även i Sverige. För att upprätthålla en god service krävs ett kontinuerligt un-

Under det gångna året, då det har rått en begränsad tillgänglighet till det fysiska biblioteket, har det blivit ännu viktigare för användarna att,

för det första, hitta online-tjänster och för det andra, att kunna söka i dem. Vilka är utmaningarna?

derhåll av samlingarna. De flesta föredrar tryckta utgåvor av musik framför digitala och innan det finns tydliga, pålitliga och tillgängliga alternativ bör man inte göra sina fysiska samlingar mindre! Dessutom bör man se till att de befinner sig i ett bra skick.

Några rekommendationer för att summera undersökningen:

- Att ha en kontinuerlig fortbildning av musikbibliotekarier.
- Att göra regelbundna enkäter för att utvärdera vad användarna har för behov i fråga om att skräddarsy inköp, repertoarval, representation av olika genrer, behov av fjärrlån etc.
- Att se över och laga det fysiska materialet i samlingen.

- Att göra en uppdatering av informationen kring vad som finns tillgängligt online och att ge teknisk support till databaserna för att de ska kunna användas.
- Att utforska möjligheterna för hur man ska kunna samarbeta mer nationellt.
- Att anordna evenemang för att marknadsföra musikbiblioteken.

Läs rapporten här: bit.ly/3gdbFZE

Moderatorn John Wagstaff, verksam vid Christ's College, University of Cambridge, lotsade oss igenom dagens ämnen på ett utmärkt sätt. Mötet satte många intressanta frågor på kartan. Även om de till största del redan är kända för musikbibliotekarier är det en viktig forskning som Michael Bonshor bedriver och bara det, att få över 550 biblioteksanvändare att svara på den här typen av enkät är en bedrift i sig. Han menar att det stora gensvaret underlättas av det nationella samarbete som man kan hitta i Storbritannien.

Se vidare: www.makingmusic.org.uk

Avslutningsvis delades vi in i breakout rooms på Zoom, vilket inte alltid känns så otvunget som det gjorde här. Det var intressant att få prata med musikbibliotekarier verksamma både i Sverige och på andra sidan jordklotet.

En personlig reflektion kring det fysiska biblioteket och online-tjänster för tankarna till hur viktiga biblioteksbyggnaderna är för infrastrukturen, vilket sociologen Eric Klinenberg skriver i boken *Palaces for the people: how social infrastructure can help fight inequality, polarization, and the decline of civic life* (2018).

Jag undrar hur det kommer bli med "digitization for the people". Blir det ännu svårare att gå över den tröskeln än över den på pampiga bibliotek eller blir det tvärt om först då, det blir demokratiskt på riktigt?

Karin Thoma Savatovic. Foto privat.

Årets bibliotek 2020 i Norge

Norsk Bibliotekforening utsåg nya Deichman Bjørvika till årets bibliotek. Biblioteket är 13 560 kvadratmeter stort och ska sysselsätta personal motsvarande 121 heltidstjänster. Beräknat besöksantal är runt två miljoner om året.

Läs mer i Biblioteksbladet Passivt hus för aktiva besökare – [Biblioteksbladet-biblioteksbladet.se/nyheter/utrikes/passivt-hus-for-aktiva-besokare/](https://biblioteksbladet.se/nyheter/utrikes/passivt-hus-for-aktiva-besokare/) och på bibliotekets hemsida Bjørvika – deichman.no/bibliotekene/bjorvika

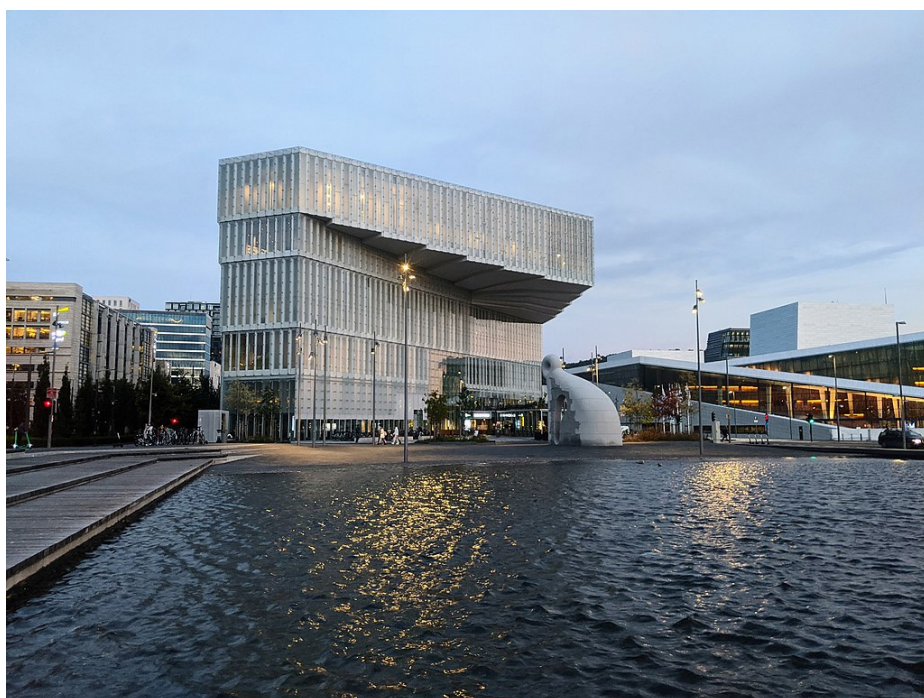

Foto Åshlid Telle. Wikimedia Commons.

Musikaliskt kulturarv i en digital miljö

||| Gunnel Jönsson, *text*

IAML anordnade ett onlinemöte, *Musical Heritage in an Online Environment*, om det digitala kulturarvet 8 mars. Över 100 personer från hela världen deltog. Rupert Ridgewell (IAML Vice President) ledde mötet från London. Presentationerna kan ses på IAML:s hemsida, men man måste logga in med sitt IAML-konto för att komma till IAML Members' Area.

Först ut var Svanibor Pettan (University of Ljubljana and Vice-President of the International Council of Traditional Music) som talade om "ICTM and the ethnomusicological notions about heritage". Historiska tillbakablickar blandades med framtida scenarios. Flera publikationer från ICTM (mellan 1947–1981 hette det International Folk Music Council) finns tillgängliga online för deras medlemmar. Deras bulletin är tillgänglig för alla: Bulletin of the ICTM | International Council for Traditional Music (ictmusic.org/publications/bulletin-ictm).

Svenska presentationer

Därefter talade Ann-Charlotte Hell (KMA) om Levande musikarv – "Bringing Swedish musical heritage to life: presentation of a project sponsored by the Royal Swedish Academy of Music". För oss är det ju ett känt begrepp, men av många kommentarer i chatten kunde man utläsa att man var imponerad.

En nyhet (som i alla fall jag inte kände till) var att Mattias Lundberg sammanställt en förteckning över anonyma verk (just nu 1320 st). Levande Musikarv – Verk av anonyma tonsättare, levande-musikarv.se/anonymmer

Webbsidan utvecklas ständigt och man hittar många matnyttiga tips för en musikbibliotekarie, till exempel på nya böcker, okända tonsättare med mera som nu kommer upp i ljuset. I ett samarbete med FST – Föreningen svenska tonsättare – kan nu tonsättarna själva lägga in biografisk information och registrera sina verk, dock kommer det inte finnas några noter att ladda ner. Vill man ha tryckta noter hittar man "print-on-demand"-funktionen via Svensk Musik.

Sedan presenterade Mirja Palo (frilansmusiker från Jokkmokk) sitt arbete med att använda sin kulturella bakgrund med nutida medier – "Interpreting, embodying and repossessing stories from the past with kantele and voice". Hennes låt Fjäril kan ses på Youtube: Fjäril – Mirja Palo "Official Video" – YouTube [youtube.com/watch?v=aJdNeL6VDXM](https://www.youtube.com/watch?v=aJdNeL6VDXM)

Exempel från Tyskland

Sabine Kurth (Bayerische Staatsbibliothek) redogjorde i sin presentation "Acquisition programs and digitization of musical heritage in the Bavarian State Library" för hur man arbetar med att införskaffa och ta hand om gömda resp.

glömda samlingar. Bland annat digitaliserar man det historiska arkivet från musikförlaget Schott. Man kan även ta del av musikhandskrifter från många tyska tonsättare, bland annat Richard Strauss. (bsb-muenchen.de/sammlung/musik/).

Webbsidan *Sammlung Deutscher Drucke* visar upp ett samarbete mellan sex olika bibliotek i Tyskland där man digitaliserar tryckta tyska text- och bildverk, för att skapa en så fullständig samling som möjligt inom det tyska språkområdet. I vissa samlingar finns även nottryck. Det sträcker sig från 1450 till modern tid.

- Bayerische Staatsbibliothek – 1450–1600, samt noter till 1800
- Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel – 1601–1700
- Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen – 1701–1800
- Universitätsbibliothek Johann Christian Senckenberg (Frankfurt am Main) – 1801–1870
- Staatsbibliothek zu Berlin – Preußischer Kulturbesitz – 1871–1912, noter 1801–1945
- Deutsche Nationalbibliothek – 1913

www.ag-sdd.de

Zentrales Verzeichnis Digitalisierter Drucke är en portal för digitaliserade verk från 1400-talet fram till idag. Startseite | Zentrales Verzeichnis Digitalisierter Drucke (zvdd.de/startseite)

Interview with Evena Morris, 8 December 2017

Essex Record Office

Interview with Allan Wilmot, 3 March 2018

Essex Record Office

Jungala Radio Project in Calais Refugee Camp

Arts and Culture in Education Research Repository

Arts and Culture in Education Research Repository

Samaras, The Cretan Girl-2447

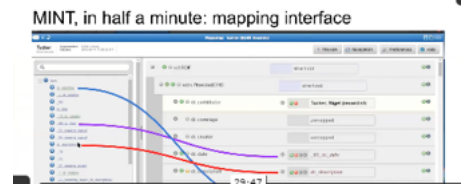
Εθνική Λυρική Σκηνή

Några av de ljudklipp man kan hitta i Europeana Sounds.

Läs mer om projektet här: Europeana Sounds: Europe's sound heritage at your fingertips! (eusounds.eu)

Materialet från Europeana Sounds når man via den vanliga hemsidan för Europeana. Här kan man skapa ett konto och skapa gallerier för eget bruk eller för elever/andra kontakter med material på webbsidan. Alla poster har information om vilka rättigheter som gäller. Samla dina "likes" i din egen My profile @eusounds. Använd för eget bruk eller dela med kontakter.

Hågade kan vända sig till tim.miles@bl.uk.

International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA) har fortsatt arbetet för att utöka insamlandet inom sitt nätverk.

Europeana Sounds

Tom Miles, British Library hade en presentation om Europeana Sounds – "Bringing Musical Heritage Together". Tom Miles har varit metadatakoordinatör sedan 2013 i det stora EU-finansierade projektet Europeana. Europeana Sounds löpte som ett eget projekt mellan februari 2014 och januari 2017. Tjugo olika "leverantörer" från tio länder har deltagit. 500 000 ljudinspelningar och 225 000 audiorelaterade objekt samlade in under dessa tre år. En ljudinspelning av Percy Grainger kopplas ihop med brev från Grainger till Edvard Grieg.

Sedan visade Tim hur deras Metadata Ingestion Tool fungerar. MINT, i förkortning, är utvecklad på Tekniska högskolan i Aten.

Om man har egna samlingar online och de även är fritt tillgängliga, kan man vända sig till Europeana Sounds för en vidare spridning. Man är själv ansvarig för att klara alla rättigheter och man får skriva under ett DEA (Data Exchange Agreement) med Europeana.

Europeana Sounds Task Force | International Association of Sound and Audiovisual Archives (www.iasa-web.org/europeana-sounds-task-force)

Stanislav Hrabia, IAML President berättade om styrelsens arbete under de senaste månaderna och kort om årets onlinekongress i juli. IAML firar ju i år 70 år!

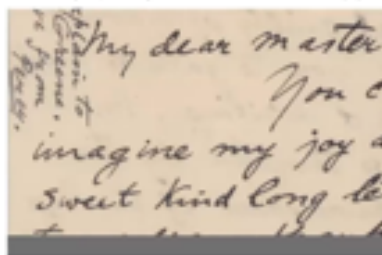
Mötet avslutades sedan med en "social hour" där deltagarna kunde se och prata med varandra.

See your material alongside related material

Recordings made by Percy Grainger (British Library)

Letters from Grainger to Edvard Grieg (Bergen Public Library)

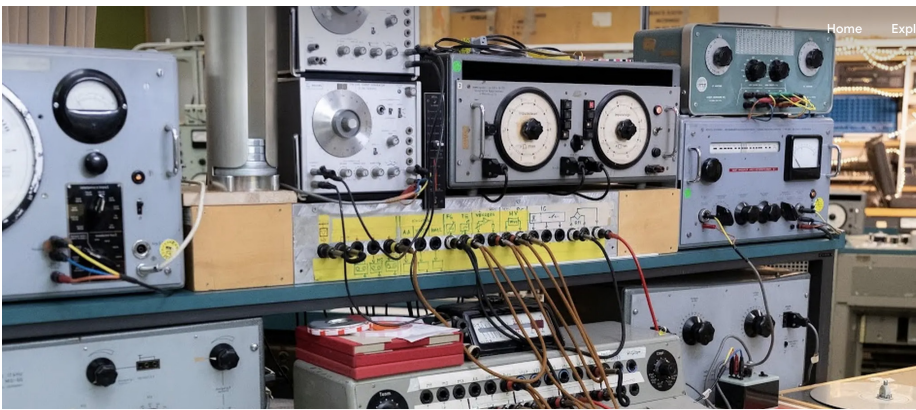

Brev, 1907-08-15, Skickat till Edvard Grieg | Percy Grainger

Elektroakustiska pionjärer

||| Tobias Danielsson, text

WDR ¹

Bild från webbsidan för WDR.

Vi fick ett tips från vår kollega Jutta Lambrech på WDR:s (Västtyska radion, Nordrhein-Westfalen) bibliotek i Köln. Det handlar om WDR:s berömda ljudstudio, vaggan för den elektroakustiska konstmusiken, som man nu i tre ljud- och bildspel kan dyka ner i, både i själva studion i sig och i historien om dess användare.

I ”Kölner Klänge eller Sounds of Cologne – webbspelen finns på både tyska och engelska – kan man uppleva studion och dess uppgång och fall samt senare också kampen för att bevara den. I ett annat spel möter vi frontfiguren Karlheinz Stockhausen. Här tar vi del av en berättelse om traumatisk uppväxt, musikalisk brådmogenhet och viljan att skapa något nytt och samtidigt vända det gamla ryggen, med verk som ”Gesang der

Jünglinge” och ”Kontakte”. Det tredje spelet berättar om fyra modernistonsättare vars skapande elektronikstudion i Köln hade en avgörande betydelse för: Pierre Boulez, György Ligeti, Mauricio Kagel och Gottfried Michael Koenig. Ljud- och bildspelen ligger på Google Arts&Culture som en del av projektet ”Music Makers Machines” och nås via länken: *Western Broadcasting Corporation (North Rhine-Westphalia), Cologne, Germany – Google Arts & Culture: tinyurl.com/c8bzzmux*

Vår kollega Jutta vill dock lägga in en varning om att det är starkt beroendeframkallande att gå in i den här världen. Som om detta inte vore nog tipsar en av mina kollegor på Musik- och teaterbiblioteket, Pär Johansson, om fler interaktiva äventyr med magiska musikmaskiner. En annan berömd studio är ”das Siemens-Studio für elektronische

Musik” i München som i dag är bevarat av Deutsches Museum, i samma stad: bit.ly/3v7fpB3

I det gamla DDR ville man inte vara sämre och utvecklade därför Subharchord II, inspirerad av Oskar Salas Mixtur-Trautonium, en pionjär inom den elektroniska musikfloran som bland annat Paul Hindemith skrev flera verk för. Subharchord fick dock inte så stor betydelse för musikskapandet utan användes mest för att skapa ljud och ljudeffekter till film, TV och tecknade filmer. Idag kan man hitta instrumentet i studion för elektro-akustisk musik på konst-akademien i Berlin: *Historic Musical Artifacts at the Studio for Electroacoustic Music at the AdK – Google Arts & Culture: tinyurl.com/4mu8ezv*

Karlheinz Stockhausen (1928–2007)
Pierre Boulez (1926–2016)
György Ligeti (1923–2006)
Mauricio Kagel (1931–2008)
Gottfried Michael Koenig (1926–)
(koenigproject.nl)

Glöm inte vår egen svenska Elektronmusikstudio som sedan 2011 finns inom Musikverket: musikverket.se/elektronmusikstudion-ems/

Fri musik på Wikipedia

Wictor Johansson, forskningsarkivarie, Svenskt visarkiv (text)

Kaffekopp från Wikipediasidan. Bildkredit: Av SVG rendering by User: Peewack. Original photo by Julius Schorzman (User: Quasipalm).

Den 22-23 april anordnade Wikimedia Sverige en skrivstuga i samarbetet med Musikverket/Svenskt visarkiv och Svenska biblioteksforeningen. Under två dagar deltog 10 personer som tillsammans gjorde över 300 redigeringar på Wikipedia.

Under det senaste året har vi på Musikverket deltagit i projektet "Fri musik på Wikipedia" tillsammans med Wikimedia Sverige. I projektet har vi tillgängliggjort inspelningar, fotografier och noter ur samlingarna med fri upphovsrätt via Wikimedia Commons. Det material vi laddat upp är Radiotjänsts folkmusikinspelningar, porträtt-

fotografier av spelmän ur Musikmuseets samlingar samt Johan Helmich Romans originalmanuskript. Som en del av projektet har vi också arrangerat så kallade skrivstugor, en slags gemensamma arbetsdagar där särskilt intresserade och ämneskunniga personer sammanstrålar och tillsammans berikar Wikipediasfären med ny kunskap. Det kan handla om att skriva nya artiklar, komplettera redan skrivna artiklar med ny information och korrigera felaktigheter.

Den 22-23 april anordnade vi en skrivstuga som särskilt riktade sig till svenska musikarkiv, där även Svenska musikbiblioteksforeningen var medarrangör. Tio deltagare träffades digitalt via Teams. Under två dagar uppdaterades sammanlagt 53 Wikipediaartiklar med ny information, tre nya artiklar skrevs och ett tiotal fotografier och noter laddades upp och gjordes fritt tillgängliga på Wikimedia commons. Sammanlagt gjordes 326 redigeringar.

På Musikverket har vi sedan många år samarbetat med Wikimedia Sverige kring olika projekt. Vår erfarenhet är att det finns flera fördelar med att synas i Wikipediasfären. Med våra ämneskunskaper har vi berikat informationen på Wikipedi-

dia och dessutom bidragit till att säkra kvaliteten på befintligt innehåll. Det är också ett utmärkt sätt att marknadsföra våra egna samlingar. Wikipedia är oftast första träffen på sökmotortjänster. Om vårt material synliggörs på Wikipedia blir vi mer synliga samtidigt som fler vägar öppnas in till samlingar och service. Dessutom underlättas vårt vardagliga arbete när mer material finns fritt tillgängligt via Wikimedia Commons och vi kan hänvisa besökare dit för att själva botanisera bland inspelningar, foton och annat material med fri upphovsrätt.

Musikverket har tidigare arrangerat skrivstugor, både externa för personalen och publika då vi bjudit in allmänheten att delta. Det här var dock första gången vi bjöd in våra kollegor vid andra musikarkiv, och även om själva deltagarantalet var något blygsamt så ger det mersmak inför framtiden. Vi kommer att fortsätta samarbetet med Wikimedia Sverige i olika former, och hoppas på uppföljning även av arkivgemensamma skrivstugor och andra aktiviteter. Dels för att synliggöra musikarkiven i Wikipediasfären, dels för att det är roligt att arbeta tillsammans kollegor emellan kring en gemensam arbetsuppgift.

Summary in English

- Reports from two IAML online meetings - Musical Heritage in an Online Environment by Gunnel Jönsson & Music Libraries from a User Perspective by Karin Thoma Savatovic.

- Report by Gunnel Jönsson from an educational workshop for librarians in Finland working with music.
- Report by Wictor Johansson from a Wikimedia writing room.

- A visit to the well respected music antiquarian "Antikvariat Enhörningen" with Tobias Ringborg, its new owner and also a well known violinist and conductor.

**IAML ONLINE 2021
70TH ANNIVERSARY CONGRESS
26-30 JULY 2021**

PRELIMINARY PROGRAMME

SUPPORTING THE GLOBAL MUSIC COMMUNITY SINCE 1951

PRESENTED IN ASSOCIATION WITH THE 8TH DIGITAL LIBRARIES FOR MUSICOLOGY CONFERENCE

Preliminärt
program till
IAML 2021
ute nu!

